

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adódnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyílttér petit sora 60 fillér.

Pünkösöd.

Diszben pompázó szép tavasz kellő közepére esik a legszebb, a legpoetikusabb ünnep: piros pünkösöd.

Igaz áhitat hatja át szívünket, kivetkőzünk a szürke köznapiságból, — lelkünkön lehámlik salak, szenny, sár, ami jártunk-keltünkben hozzátapadt, aztán fölemelkedik a magasba, hol megfürdik a tiszta, enyhe kék égből, napsugarakban.

A természettel fölvidultak az emberek is. A remény sugara aranyozza be ezt a szép, ezt a kedves ünnepet. Soha nagyobb szükségünk pedig nem volt a reményre, a mikor igaz sajnálattal látjuk, hogy sehogyse akarja vagy tudja megérteni a magyar — a magyart és hazánkfiat között csak nem akar létesülni egyetértés, összhangzás. Fokozott mértékben megsínyli ezt a társadalom, melynek minden egyes osztálya megszenvedti az összetartás hiányát.

Am ne elmékedjünk e nagy napon bajainkról, ne essék zokszó azért, hogy az életnek csak ürömét szüresölhetjük. Rázzuk le magunk-

ról a hivatal, a munka porát és siessünk ki a szabadba vagy Isten házába, hogy fölvidítsuk, föléleszünk elesigázott, megviselt lelkünket. Keressünk malasztot fájdalomkra a feledésben és örüljünk a szép ünnepnek! Vessük hitünket abba a férfias munkásságunkba, mely annyi vész és balszerencse közt mégis mindig jóra vezetett.

Félre a kishitűséggel, mely gyávaság és lealacsonyít! Piros pünkösöd hajnalán gyönyörködünk a rózsák pompájában, melyek az életnek, a nyüzsgő-pezdülő életnek magasztos dicsőhimnuszait zengik. Amíg élünk, érhet ugyan baj és szerencsétlenség, de az édes remény élvezetétől nincs, aki megfoszthat. A reménytől nyerjük az ösztönzést a munkára, mely hazánk felvirágoztatásához vezet.

És ha a siker lélek is, ha nem is mutatkozik gyenge emberi elemnek menedék a vesztély elől, ne féljünk, hogy alámerülünk. Nem merülhetünk alá, — mert folyton együtt haladunk a korrallal. Mindig és mindig szakadatlanul előre haladunk, úgy hogy szomszédjainkkal

majdnem minden téren mérkőzhettünk.

A nagy küzdelemben nem nélkülözhetjük az öntudatos bizalmat, melyet a jövőbe vetünk; ebben a küzdelemben legjobb fegyver az erős, edzett lélek, mely hatalmat ad az akadályok leküzdésére és megacélozza akaratunkat. Mert a magyar nemzet mindenkor híven megőrizte törhetlen akaratát, mely a további küzdelemre buzdítja.

Él még a magyar és piros pünkösöd hajnalán örvendő látjuk, hogy vesztől meg nem rettenve áll a nagy csatában, melyet szabadságáért, jólétéért, civilizációjáért és boldogulásáért küzd.

Küzködünk az élet fentartásáért, hajt, unszol bennünket a kötelességérzet, — nem bírjuk a reánk nehezedő, súlyos terheket, görnyedünk alattuk, vonszoljuk csak az élet igáját, — mégis híven, lankadatlanul és fáradhatlanul végezzük nagy munkánkat . . .

A himes mezőkön pompáznak a virágok, az erdő bugásából kihallatszik a csalogány vig dala. A természet ünnepi köntöst öltött. Az

TÁRCA.

Kuruc dalok.

Nemzetünk ezeréves története, jogainkért folytatott harcaink s e harcokban kiomlott annyi nemes vér, mindenha kedvenc tárgyát képezte költészetünknek. És voltak költőink, kik a mult dicsőségébe beleélve magukat, lélekből daloltak a mult nagyságáról.

E dalnokok egyike Endrődi Sándor, a mai költőgárda egyik legkiválóbbja, a Kuruc-Nóták hazafias érzelmű dalnoka. . .

Most, hogy országszerte megmozdult a nemzet ifjúsága, hogy nagy *Rákócy Ferencünk* szelleme dobbantja meg nemzetünk millióinak szívét: a kiváló költő «Kuruc-Nóták» című verskötetéből mutatványul adunk néhányat, gyöngyét a kuruc költészetnek, a jeles költészetnek, a jeles költő szabadságszerető lelkének hazafias megnyilatkozását.

*

Ösöndes éj harmatja. . .

Ösöndes éj harmatja
Reszket a virágon —
Adj egy csókot, lelkem,
Aranyos virágon!

Adj egy csókot, lelkem,
Piros rózsaszálom,

Te legédesebbem
Ezen a világon.

Vihar a levelet
Ide-oda szórja —
Szegény katonának
Forgandó a sorsa.

Ma itt van, holnap ott,
Azután — ki tudja!
Ma virágos, holnap
Halálos az útja.

Ma még piros élet,
Holnap fehér álom. . .
Ne sajnáld a csókot,
Aranyos virágon!

(Virágének.)

*

Oh, bánatba borult. . .

Oh, bánatba borult
Szegény magyar haza!
A te fájdalomnak
Soha sínes igaza.

Ha sebeid fájnak
S felszisszensz kinodban;
Rebellisnek hirdet
A németiség nyomban.

Az is baj, ha némán
Tűnődöl a bajban:
Ki tudja, mit forralsz
Ez alatt magadban?

Mitévő, mitévő
Légy hát, édes árvám,
Hogy kissé pihenhes
A rideg köpárnán?

Borulj rá csöndesen
S míg az éj beárnyal:
Sird rá könyeidet
Zokogó sirással. . .

*

Járt itten már. . .

Járt itten már
Török, tatár
S kárunk, bajunk
Annyi volt már —
Szinte sok!
Nyögtünk bele,
Magszenvedtünk,
Elviseltük,
Kihevertük
Valahogy.

De mióta
Nyakunkon a
Német horda:
Erőnk pusztul
Fogyva fogy. . .
Uram Isten,
Szedd le rólunk
Ezt a cudar
Cakkunpakkot
Valahogy!

(Romlott Magyarországra.)

*

Alvó tábor.

Lepihent az
Egész tábor éjszakára!
Fáradtan jár
Föl-alá az istarázsa.

Néha-néha
Széjjel néz, hogy hol a német?
Hasztalan néz —
Nem lát sehoh ellenséget.

Ferencz József keserűviz

az egyedül elismert kel-
lemes ízű természetes
— hasha jtószér —

Lapunk mai száma 8 oldalra terjed.

mondva azoknak az ugynevezett «parasztok»-nak, még csak szemrehányást sem tettek a t. előljárásnak, sőt ellenkezőleg minden szó nélkül túrték szőlőföldjeik kihalását. Csak azt mondták; «*Nagyon jól van, hogy már egyszer rendezik az ulakat: mert már odajutottunk, hogy két kocsi nem kerülheti ki egymást. Mi alá is vetjük magunkat az előljárás intézkedésének, de ki leszünk, hogy az urakét kihalítsák-e, majd az urak alávetik-e magukat.*»

Ki hitte volna, hogy ezeknek az egyszerű embereknek igazuk volt akkor: midőn előre azzal gyanúsították az intelligens szőlőbirtokosokat, hogy az előljárás intézkedéseit ki fogják játszani.

Igen: mert azok az egyszerű emberek nemcsak hogy ellenszegültek volna az előljárás intézkedésének, hanem amint Vári Antal mérnök kihalította a mesgyét, nem sajnálták virágzó gyümölcsfaikat kiásni, szőlővel beültetett területeiket átengedni és az utat saját erejükkel az 1846-diki térkép szerint azonnal kiigazítani. Ezzel szemben az intelligens szőlőbirtokosok csak látszólag egyeztek bele az előljárás intézkedésébe, tényleg azonban a furfang mindenféle nemét és eszközét felhasználják az előljárás helyes intézkedésének a kijátszására.

Hát tisztelt uraim, ez így nem járja! Ha azt akarják önök, hogy a nép respektálja az előljárás üdvös és helyes intézkedését, hát épen önöknek kellene jó példával előljárni! Ha pedig ezt nem teszik, akkor ne panaszkodjanak, hogy nem önök után: hanem holmi Hegyi Antal-féle demagógok után megy a nép: mert hiszen ezeknek a demagógoknak a nép szívéhez vezető útját épen önök egyengetik!

Községi dolgok.

Nem nagy dolgokról esik szó e sorokban, csak aziránt akarunk kérdést tenni, hogy miért ad helyet a szerkesztőség az olyan «beküldött» féle dolgoknak, amelyekben azt kéri valaki, hogy lássa el járdával a város a magtárépület előtti tért, és vakoltassa be a kerítés vakolatlanul maradt falait?

Miért ad helyet a szerkesztőség az ilyen felszólalásoknak? Hiszen tudhatná, hogy akár a siketnek beszél, akár az előljárásnak.

Nincs pénz erre, azt mondják az illetők, ha valaki szutyongatja őket az ilyen ártatlan kérdésekkel. Nincs pénz? Hát arra volt, hogy a levéltárt és adóhivatalt felszereljék, holott a levéltárt ellehetett volna helyezni oda is, ahol az állami adóhivatal 2 szobája volt, a birtoknyilvántartó pedig az állami adóhivatal pénztári helyiségében elhelyezhető lett volna.

Azonban mi történt?

A képviselő testület majd a költségvetésből, a zárszámadásokból fogja látni, hogy milyen költségbe került ez a sok átalakítás, ami teljesen felesleges volt és helytelen, tarthatatlan, tehát amin változtatni kell mielőbb. Csodálatos dolog, hogy annyi pénzt pocskoltak el ezekre és legalább észrevették volna, hogy a község háza épületének homlokzatán levő nagy ablakok milyen fakó színt mutatnak (Hát a nagyiskola ablakai! azok vannak pusztulófélben igazán. Szédő), s a festék lekopyan róluk, mennyire romlanak? Legalább el lehet mondani, hogy ez a ház is a pusztulás képét mutatja — mint a régi magtárépület, holott tíz forintból az összes utcai ablakokat be lehetne festetni kétszer, mert már egészen lekopott róluk a festék, s maholnap a fája fog korhadni s akkor csak egy új ablak elkészítése 10 forintba fog kerülni. De hát a Böcsa Gábor háza közelében levő kiskapuajteteje is milyen korhadt?

A szerkesztőségnek nem lehet hivatása a községi bíró feladatait kritizálni, tehát ha valakinek van észrevétele eféle kérdésekben, tessék hozzá, vagy a közgyűléshez fordulni. Miért nem érdeklődnek az ilyen dolgok iránt a közgyűlés tagjai?

Miért nincs köztük senki, aki interpellálna legalább, vagy javaslatba hozná az eféle dolgokat? Volt ajánlat a gőzfürdő ügyében. Mi lett a sorsa? Kétszáz forint miatt visszautasította a — (várost írjak? községet írjak? vagy tanyát írjak?) tanyai

közgyűlés bölcsesége, ahelyett, hogy jutalmat adott volna a merész vállalkozónak, aki biztosan nem nyert volna kísérletében.

Volt ajánlat a villanyvilágításra is évi 4000 frt bér mellett. Mi lett a sorsa? A tanyai közgyűlés levette napirendről — s bizottsághoz utasította, amelynek 5 év óta el van temetve a kérdés, mint a sirban fekvő halott.

Pedig mit nyert volna vele az ajánlkozó? Kellott volna alkalmazni a villanyáram technikai kezelésére egy művezetőt 1200 frt fizetéssel, egy gépészt 800 frt fizetéssel, 5 munkást 300 frtjával s már 3500 frt kiadása megvan — anélkül, hogy a tüzelő anyag, olaj, gépek árába befektetett összeg kamatairól szó lenne. Szóval egy olyan ajánlat volt, amelyet ambicióból tett az illető, hogy valami üdvös és szép dolgot csináljon Csongrádnak, amiért nem annyira hasznot, mint erkölcsi elismerést kívánt. És mi lett a dologból? . . .

Itt Csongrádon minden rossz, káros dolognak sikerülni kell a közönség megromlására — azonban semmi szép, üdvös dolognak nem engednek létjogot. Itt sikerült Hegyinek is szerepelni, vezérszerepet játszani, dacára, hogy megért a bolondok házára — azonban semmi szép, közhasznú dolog Csongrádon nem sikerülhet.

Mindezt csak azért mondom el — mert a multkor a hajnali vonathoz indultam és az uton egy szerencsétlenül járt felebrátom szörnyen letámadott minden községi képviselőt, leginkább engem, hogy miért nem világítottunk neki.

Hát én is visszavágtam neki:

— Mit kívánsz te tőlünk? Hogy neked kivilágítsuk Csongrádot? talán Duna ünnepelet rendezzünk mikor utazol? Hogy az árokba estél, nem fáj ez egész Csongrád közönségének.

Még akkor sem fog a világításra gondolni a város, ha a bíró beesik az árokba és kitéri a lábát.

De ha majd ide jön egyszer a miniszter és a kocsija belefordul az árokba vagy neki megy a hid karfának és keze-lába nyomorekká lesz: akkor aztán fog fájni Csongrád képviselőtestületének ez a szégyen, hogy így teljesítette hivatását, mikép nem gondoskodott polgárai életbiztonságáról és a közlekedés akadályának elhárításáról.

(N. B.) Ugy hallottam, hogy az ármentesítő társulattal való kiegyezés kérdése már ebben a században végleg eldőlt. A 10 évről elvesztett 52.000 frtnak nyomát

aki megbabonázta ugyan, de kijózanodott belőle.

Mariska meg elmesélte, hogy mit sutognak az emberek Etelkáról. Valami nagy úr tartja ki, fényes lakást tart neki, drága ruhákkal, csillámló ékszerekkel kedveskedik. Ez nem vezethet jóra. Ennek a leány fogja megadni az árát. Majd hozzá tette Mariska:

— Meglásd, Pista, hogy egészen rossz lány lesz belőle. Utcái, kódorgó rongy lesz, ki mindegyiknek egyformán juttat a szerelméből olcsó pénzért.

— Meglehet az, feleség, meglehet az igen könnyen, — toldotta meg Fejes István.

— Nálunk még jó dolga volt, mert nem látta azt a sok cifraságot, sallangot, nagy úri dámás életet, mint odabenn a városban, de . . . különben nem érdemes róla beszélni.

— Ugy van, amit ő tesz az az ő dolga, örülök csak, hogy kivertem a fejemből azt a frajlát, aki azt hiszi, hogy valami tudós embernek lesz a felesége vagy pedig — grófnak a kedvese.

— Hagyd el, fiam, — szolt az asszony, — ne is emlegesd többé, örülök, hogy nem látom. Nekem sohasem tetszett ez a leány! (?)

S ezzel áttértek más témára.

Tört remények.

A rútul faképnél hagyott, üde fiatalságától oly korán megfosztott varróleány,

az emberek szeme előtt a város végére költözött, a Külső-Váci-út egy padlás-szobájában húzta meg magát. Az életével nem törődött már semmit, orcáinak rózsái lehullottak, ruházódását elhanyagolta, nem gondozta, nem ápolta magát, fésületlenül járt, úgy hogy aki ilyen állapotban látta, legalább is tíz évvel idősebbnek gondolta.

Arról gondoskodott, hogy milyen munkát fog vállalni. A varrodába visszamenni restelt, Bodókat felkeresni nem akarta, egyáltalán, ahol csak sejtette, hogy ösmérről összekerül, ott óvatosan járt.

Kísérletet tett itt is, ott is, hogy valami munkát vállaljon, mert az ékszerek, drága ruhák és egyéb eladható tárgyak után kapott pénzeszkéje lassacskán elfogyott kosztra és kvártélyra, bármily takarékosan is éldegélt. Tehát itt munka után kellett látnia, nem mehet másképpen, vagy éhen vesz, vagy pedig egészen a bűn ösvényére lép, éjjeli lány lesz belőle, amely gondolattól fázott, irtózott és megborzadt.

Szorgalmasan olvassgatta az apróhirdetéseket, eljárt hol ide, hol oda, de mindenhová későn érkezett, részint be volt már töltve a megüresedett hely, részint nem találták őt megfelelőnek. De azért nem csüggedt, fokozott energiával látott hozzá a kenyérkeresethez.

A sors egyáltalán nem kedvezett neki, ami rendkívül lehangolta. Egész nap bú-

san, lehorgasztott fejjel járt: az emésztő gond mintegy barázdákat szántott a fiatal lány arcára, homlokára. Nem kapott munkát, hasztalan járt utánna, a sors sujtotta, a végzet csapását rámerítte. Lassan aztán elveszítette energiáját, kedvét az élethez; reményeiről, vágyairól mindinkább lemondott, már azt sem tudta, hogy a Dunának menjen vagy koldulni, kéregetni járjon a jószívű, szánakozó emberekhez.

Érezte, tudta, hogy valami különös dolognak kell történnie, hogy minek, azt nem sejtette, nem gondolta, csak valami átalakuláson kell átesnie, mert így nem mehet tovább.

Egyszer aztán ismét rá gondolt rettenetes sorsára, nyugós életére, vesztett boldogságára, szeme tellobogott, az egykori lányos dac ismét ott égett szemében, fejét fölemelte, aztán kiegyenesedett és oda állott a tükör elé.

Megijedt önönmagától. Arca oly beesetnek látszott, szemei alatt kékes karikák, egy-egy halvány árnyalatú ránc is mintha észrevehető lett volna.

— No majd segíték magamon, — mondotta. Ezzel megmosakodott, szépen megfésűködött, jobbik ruháját vette föl s aztán oda állott a tükör elé.

Ismét az a csinos, fiatal lány volt, vagy legalább annak képzelte magát, aki a varrodában nevetett a nevetőkkel, kacagott a kacagókkal. (Folyt. köv.)

ütik most Csongrád atyái! Szvoboda Ferenc ur vezeti a közhasznú akciót — hogy még e század végéig sikerre vezessenek a buzgó városatyák fáradozásai.

Amire ezt unokáink elérik — addig már meg lesz oldva a keleti kérdés is.

Suhogó.

A szinkör.

A város tulajdonát képező nyári szinkör annyira életveszélyes, hogy annak kiigazítása haladéktalanul eszközlendő volna.

Az idő rövidsége miatt, a szinigazgató szakértői útmutatása és a helyszínen tett tapasztalatok alapján, egy tervet és költségvetést terjesztett elő Mészáros Sándor építész, mely szerint a szinkör alapján át lenne alakítható tartós, szilárd szerkezettel. Nevezetesen e terv szerint

1. a teljesen korhadt oszlopok helyett új oszlopok lennének beállítva, s a megmaradt faanyag más helyen felhasználatik — úgy hogy egy drb deszka, vagy semmi-nemű faanyag felhasználatlanul nem marad, s a használhatlan anyagot a város eladhatja.

2. Az egész tetőzet ki lenne javítva.

3. Az öltöző, mely teljesen használhatlan, sőt tüzfészek, ki lenne javítható s egy színvonalba hozható a szinpaddal.

4. A játszótér a páholyok széléig ki lenne bővítve két oldalt, s az oldalkuliszák szintén szélesebbek volnának, ami tűzbiztonsági szempontból elkerülhetlen.

5. A nézőtér teljes hosszában mindkét oldalon 150 méterrel szélesebb, tehát ugyanannyival magasabb fedélzetű lenne oly célból, hogy alsó és felső páholyokkal legyen a nézőtér ellátva; e húsz páholy közül a felső 10 páholyba két oldalt 2 nyitott folyosó vezetne be külön-külön ajtókon.

Végre a tűzveszély alkalmával használhatlan kút át lenne alakítva szivattyúszerkezettel, s a szerkezet megóvása végett zárt helyiségben lenne elhelyezve.

A szinügyi bizottság a terveket elfogadta és a közgyűlésnek ajánlotta. Költségbe nem kerülne a városnak — mert van rá országos alap az ilyen kiadások fedezetére, s három év alatt a megígért szubvencióból fedezni lehetne az egész költséget.

Kerületi tanonc és segédmunka kiállítás Szegeden.

A kereskedelemügyi miniszter még az 1901. évi folyamán célba vette, hogy az ifjú ipari nemzedék törekvési kedvének fokozása érdekében Budapesten országos tanonc- és segédmunka kiállítást rendez, minthogy azonban e Magyarországon még teljesen új kezdeményezés sikerét előre biztosítani kiyánta, a miniszteriumba szaktanácskozássra hívta a kamarák és az egyéb ipari szervezetek képviselőit. Az itt lefolyt tanácskozás eredménye az lett, hogy az érdekelték célszerűbbnek mondták ki először kamarai kerületenkint rendezni ily kiállítást, hogy megfelelő tájékozódást lehessen előbb szerezni a rendelkezésre álló anyag tekintetében és ha ezek a kerületi kiállítások sikerülnek, akkor fog aktuálisnak lenni az országos kiállítás.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara már 1902. évben rendezett egy mindenképpen sikerült és tanulságos kerületi tanonc- és segédmunka kiállítást és az idén követni fogja e példát több magyar kamara, köztük a szegedi is. Erre vonatkozóan a kamara már több ízben határozott és megtette a kezdeményező lépéseket, amennyiben különösen a vidéki ipartestületeket és iparos-tanonciskolákat a rendezésben való segédkezésre fölkérte, a bejelentési ivatek és a kiállítási szabályzatokat szétküldte. Ennek már most is megvan azon eredménye, hogy a kerület 37 ipartestülete, de sok kisközség előljáró-

sága is hathatósan közreműködött a kiállításon résztvevők gyűjtésében és már eddig is Szabadkáról mintegy 200, Hódmezővásárhelyről mintegy 100, Apatinból 80, Szentestől 60, Zomborból 100, Bajáról 100 kiállító van jelezve és emellett nagyobb számmal vannak résztvevők bejelentve Ujvidékről, Bezdánból, Ó-Becséről, Csongrádról, Futtakról, Verbászról, Cserenkáról, Kuláról, Ó-Kanizsáról, Moholról, Adáról, Petrovoszelléről, Dorozsmáról, Palánkáról stb., úgy, hogy csupán a vidékről mintegy 700 kiállítóra lehet számítani.

Szegeden a szervezési munka jobban most fog megkezdődni, bár eddig is nagyobb arányú jelentkezések történtek.

A kiállítás f. évi augusztus 10 és 25-ike közötti napokban fog Szegeden megtartatni, valamely alkalmas és e célra kikérendő iskola épületben.

A kiállítók sem térdíjat, sem egyéb költséget nem fizetnek és a díjazás háromféle lesz: 1. aranyérem jutalommal kapcsolatos elismerő levél. 2. ezüstérem jutalommal kapcsolatos elismerő levél. 3. elismerő levél. A jutalomban nem részesült kiállítók emlékműnyert nyerne és a jutalmazásban részesült kiállítók munkaadói oklevéllel értesítetnek a kitüntetésről.

A kiállítás alkalmával kerületi iparosgyűlést is rendez a kamara.

A vidéki kiállítók, valamint ezek munkaadói az ideutazásra kedvezményt kapnak és pedig, miként a kereskedelemügyi miniszter értesítette a kamarát, félárú-jegygyel lehet Szegedre és vissza utazni. A vidéki kiállítók tárgyainak szállítására is kedvezményt adott a miniszter, a szállítási költséget azonban a kamara viseli.

Nem kételkedünk, hogy a kiállítás minden tekintetben sikerülni fog és a munkakerők képzése szempontjából hasznos szolgáltatásokat tesz. De nem lesz érdektelen a kiállítás a munkaadókra sem, mert jelentékeny ajánlás lesz magára az iparosra nézve is, ha a közönség látja, hogy műhelyének személyzete mily tökéletes tárgyakat fog készíteni. Emellett tanulságos lesz a kiállítás, mert itt mérkőzik majd össze a kerületben levő 8 nagy város és több iparilag fejlett nagyközség ipara.

UJDONSÁGOK.

Tiszta a levegő.

Egy lapnak hivatása, célja, hogy az iparosságot pártolja, a hazugságot ostromozza; a jót, a nemest megdicsérje, a rosszat, a a henyét üldözze. Ne legyen fekély a társadalom testén. A fölmerülő napi eseményeket érdemileg méltassa, esetleg irányeszméket közöljön s annak megvalósításáért küzdjön teljes meggyőződésből. Mi ezt tettük mindig s ezután is fegyverünk lesz az igazság, a pártatlan részrehajlatlanság. Ez okon, mivel községünkben úgynevezett Isten-béke uralkodik, emeljük fel szavunkat azokhoz, kik magukat tényezőnek tartják arra nézve, hogy e sokat szenvedett városnak anyagi és szellemi előbbre haladásán munkálni képesek: ragadják meg az alkalmat a béke csendjében, melyet oly régen nélkülözünk, hogy e város minden éltető ereje fölfrissítették és munkálkodjanak dicséretes kitartással minden irányban. Maga a nép már sokat csalódott. Nehezen hisz bárkinek. Ne is kortes összejöveleteket tartanak a hivatott tényezőket, hanem értekezleteket, melyen a város érdekében számos üdvös cél a megvalósulás felé irányoztassék. Valamikor ez nehezen ment, mert a szenvedélyek uralták az emberek lelkét, de most tiszta a levegő: munkára emberek!

Boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk lapunk olvasóközönségének és munkatársainak.

— **Személyi hír.** Gulner Gyula államtitkár f. hó 23-án városunkon keresztül Szentestre utazott a közközház megnyitási ünnepélyére. A városi hatóság az államtitkárt a vasútnál testületileg fogadta.

— **Áthelyezések.** Szabó István közkedveltségű segédlelkésként a megyés püspök Kunfélegyházára az ó-templomi parokhiához helyezte át. Helyébe Csomor N. tóalmási adminisztrátor jön. — Tóth Frigyes dohánybevéltő kezelőt a m. kir. pénzügyminiszter hasonló minőségben a szolnoki bevéltő hivatalhoz helyezte át. Ez alkalommal megjegyezzük, hogy a dohánybevéltő hivatal rövid idő alatt itt tökéletesen beszüntetik és a félegyházi dohánybevéltő hivatalhoz csatolják. Itt csak raktárt fognak tartani, honnan annak idejében Félegyházára fogják szállítani a dohányt. Elvitték innen a tanító képzőt, elviszik a bevéltő hivatalt és kis híján mult, hogy az állami polg. iskolát is el nem vitték. Ha azután majd elviszik a járásbírószéket, az adóhivatalt, a m. kir. pénzügyőrséget és végre a m. kir. csendőrséget is, akkor, hogy veszett fejszének legalább nyele kerüljön, majd visszahozzák Hegyi Antalt. Tehát csak türelem nénémasszonyék: ami késik, nem múlik!

— **Rákócy-ünnepély.** Az áll. polgári fiúiskola tantestülete június hó 7-én d. e. 9 órakor az intézet rajztermében a következő programmal Rákócy-ünnepélyt tart:

1. Hymnusz. Éneklék a tanulók.
2. Rákosi beszéde, elmondja Hajdú Lajos IV. o. tan.
3. Ti szegény magyarok. Éneklék a tanulók.
4. Rákócy, szavalja Janca József IV. o. tan.
5. Alkalmi beszéd. Tartja Sággy Mihály tanár.
6. Honfidal. Éneklék a tanulók.
7. Mikes, szavalja Popsár István III. o. tanuló.
8. Rákócy-induló. Éneklék a tanulók.

— **Jönnek a színészek.** Zoltán Gyula a nagyszombati állandó színház igazgatója jól szervezett társulatával a jövő hó elején városunkba érkezik. Az igazgató egyelőre 12 előadásra nyit bérletet. A társulat névsora a következő: Nők: Zoltánné Juliska, dráma és társalgási színésznő, soubrette. Revicky Etel, operette és népszínmű primadonna. Demény Albertné drámai szende. Molnár Eszti, op. és népszínmű énekesnő. Körösi Valér, op. és népszínmű énekesnő. Majosházi Eszter, anya és operette comika. Szilágyi Rózsi, naiva. Béresi Giza, segéd énekesnő. Homokayné Mari, anya. Németh Margit, Béresi Mari, K. Beke Vilma, Nagyné Mari, Jakabffy Mariska kardalnok és színésznők. Férfiak: Zoltán Gyula, jellem és hős. Demény Albert, társalgási színész tragikus. Lomnicy Béla, jellem buffó. Szitay László, operette buffó és népszínmű énekes. D. Nagy Kálmán, operette buffó. Kiss Sándor, szerelmes és operette énekes. Jáni János, kedélyes apa. Makai Elemér, comicus, operette buffó. Zilahy Milán, szerelmes. Magyar Lajos, szerelmes operette tenor. Bordóc János, drámai apa. Farkas Géza, társalgási színész. Puskás Sándor, Miksai József, Barcsik Vilmos, Tolnay Imre, ifj. Havasy Gyula kardalnok és színészek.

— **A szinügyi bizottság** tegnap d. u. 5 órakor a község háza tanácstermében ülést tartott. A bizottság a hazai szinügyi pártolása érdekében serényen buzgalkodik s hisszük, hogy színészeink jobb otthonra fognak találni nálunk, mint a szomszéd Félegyházán. A szinügyi bizottság elnöke **Tasnády Imre** főszolgabíró.

— **Június 8.** A király koronázásának évfordulóján az állami iskolák összes növendékei iskolai ünnepet tartanak. A plebáni templomban pedig hálaadó istentisztelet lesz.

— **Vizgák a polgáriiskolákban.** Az évről vizgák a polgári leányiskolában június hó 6, 9, és 10-én, a fiúiskolában pedig jún. 18, 19, és 20-ik napjain fog megtartatni. Az áll. polgári leányiskola záróünnepé pedig június 15-én lesz.

— **Gazdasági iskola.** Amióta Csollány Dezső gazdasági szaktanító vette kezébe a gazdasági tanítást, s a község 20 holdjának kezelését, azóta nagyobb érdeklődést tanúsít a község is eme dolgok iránt.

Dr. Tergina Gyula tanfelügyelő legutóbbi ittléte alatt megtekintette a telepet, s ki-kérdezte részletesen a nevezett szaktanítótól, hogy mik legszükségesebb teendők itten? Mert így képtelenség az egész állapotot. Nem buzát, rozsot kellene itt termelni, nem erre kellene itt tanítani a gazdákat, hanem kereskedelmi növények termesztésére, komló, mák, torma, konyhakeresztesz, baromfitenyésztés, állattenyésztés, selyemtermelés és gyógynövények termesztése lenne feladata ennek az intézménynek. Azonban a kormányt nem sűrgeti a község, hogy berendezze ezt a gazdasági iskolát és gazdasági üzemet; holott ahol 20 hold területet ad valamely város és épületet emel, ott az állam adja a teljes berendezést és forgatókét. A kir. tanfelügyelő nagy érdeklődéssel van e gazdasági iskola szervezésének ügye iránt, s remélhetőleg a közgyűlés is fog végre foglalkozni ezzel a kérdéssel.

— **Iparos szövetkezetek.** A magyar iparosok és a kereskedelmi kormányzat mind nagyobb figyelmet fordít az iparos szövetkezetek fejlesztésére. Így a múlt esztendőben az Országos Hitelszövetkezet keretében 17 új iparos szövetkezet és 13 iparos szakcsoport alakult. Ezen szövetkezeteknek az állam nem kevesebb, mint 62.500 korona segélyt engedélyezett, emellett több mint 700.000 koronára rugó hitelt kaptak. Az a panasz tehát, hogy iparosainknak nem lehet hitelle szert tenni, lassanként alaptalanná válik és iparosaink munkásságát a szükséges tőke hiánya mind kevésbé akadályozza meg. Érdekes egyébiránt az is, hogy míg 1889-ben az állam a kisiparra mindössze 1620 koronát fordított, a múlt évben e cimben több mint 581.000 koronát adott ki. Csongrádon is mozognak iparosaink, de nem képesek megindulni a cselekvés útján.

— **Dicséretes intézkedés.** Az előljáróság intézkedése folytán a községi rendőrök sorra járják a házakat s az udvari katalánokat, mint tűzfészeket, összerombolják. Ellenőrzik továbbá azt is hogy van-e minden udvaron vízzel telt hordó vagy kád, hogy pillanatnyi veszély esetén a víz kéznél legyen. Ennek betartására már köz-hirdetés útján is felhivatott a lakosság s a hol ilyenmő intézkedést nem találnak, feljegyzik s bejelentik a főszolgabíróságnak, a hol is a megérdemelt büntetés ki fog rovatni rájuk. A közbiztonságot célzó intézkedés dicséretére válik a hatóságnak.

— **A postahivatal.** A csongrádi postahivatal elhelyezése régóta érzékeny panasz tárgyát képezi, annyira alkalmatlan és szűk az a hivatalos helyiség, hogy 4—5 embernél több alig fér be abba a kis ketrecbe, amely a 25.000 lakossal bíró csongrádi községnek rendelkezésére van bocsátva. Ezen a kérdésen most nagyon könnyen lehetne segíteni olyképen, hogy ha a Szarvas-utca sarkán most épülő 9 szobás épületnek fele részét egészen elkülöníthető udvarral és bejáráttal a postahivatal bérelné ki. Közel volna az összes hivatalokhoz is — s most az építkezés közben lehetne már olyan alakot adni a helyiségnek, hogy azok végre megfelelőhöz egy postahivatal igényeinek. Talán a postaigazgatóság is megszívleli a község óhaját, mert a jelenlegi állapot tarthatatlan.

— **Hóhé-e vagy tanító?** Nem egy izben történt már meg, hogy egy helybeli áll. isk. tanító a gyermekekkel épen úgy bánik el, mint a sötét középkorban a hóhérok bántak a deliquensek vallatásánál. Ennek a t. úrnak az a szokása, hogy pecsétnyomás gyűrűjét befelé fordítja és azzal a gyermeket úgy üti arcul, hogy annak arca fel-dagad. A napokban panaszkodott egy úr, hogy a nála kosztban levő 10—11 éves fiút az illető tanító befordított pecsétnyomás gyűrűs tenyerével úgy arcul ütötte, hogy a gyermek egész nap beteg volt és arca úgy megdagadt, mint egy élesztős cipó. Csodálatos, hogy ez az eset, épen annál a tanító úrnál lépten-nyomon ismétlődik és az állami elemi iskolák igazga-

tója erről már nem egyszer vett tudomást, de azért ez az ur még folyton uzoválja hohéroskodó mesterségét.

— **Kirándulás.** Alig érkeztek haza polgári fiúiskolánk növendékei a szegedi kirándulásról, most ismét egy rövidebb tanulmányi kirándulást tesznek. F. hó 3-án d. e. tanáraik vezetése mellett megtekintik Mátrai József tulajdonát képező téglagyárat, mely berendezésénél fogva megérdemli, hogy a tanuló ifjúság figyelme felhívás-sék reá.

— **Jó olvasni való.** Pompásan megtréfálta egy helység földbirtokosa a szeretetreméltó vendégét. A vacsora kedélyes eltöltése után a tanyai hajlékban nyugodni tértek.

— Te, komám, — mondja a vendég, nekem egy szokásom van már évek óta és a nélkül nem tudok elaludni.

— Mi az kérlek, szólj. Én itthon vagyok, parancsolj!

— Olvasni szoktam. Kérlek adj valami jó olvasni valót.

Olvasni valót?

A házigazda elgondolkozik, körülnéz a szobában, mintha ott keresne valamit, végre kapja a gyertyát és megy kifelé:

— Majd hát hozok olvasni valót.

A vendég ezalatt szépen lefeküdt és várta barátját, aki jött is rőtön, hóna alatt cipelve egy nagy tarisznyát.

— No pajtás itt van. Hoztam olvasni valót, ezen aztán elolvashatsz akár reggelig! És leteszi az ágyra a nagy tarisznyát, fel is bontja és mutatja neki.

Volt vagy három kiló — *sárga dínyemag.*

— **Tűz.** F. hó 24-én Patai István szőlőközötti lakos háza, valószínűleg gyújtogatásból, leégett. A veszedelem esetén senki sem volt otthon.

— **Villámcsapás.** F. hó 26-án párateljes volt a levegő s nagy cseppekben meg-eredtek az ég csatornái. Sűrű villámlás cikázott a vidék fölött s a villám a szentesi úton négy telefon oszlopot kidöntött. Ugyanakkor a községi rendőri szobában puska lövéshez hasonló dördülés hallatszott és a hirtelen támadt világosság rémületbe ejtette az inspekciós rendőröket.

— **Legényharc.** Négy csanvi legény, névszerint Pap Flórián, Varga István, Szarvas Géza és Kádár József súlyos testisértés büntetéssel vádolva állott f. hó 14-én a szegedi büntetőbírótság előtt. Elkövették pedig ezt a bűncselekményt az által, hogy az a kapott ütlegek folytán 20 napnál tovább gyógyuló sérüléseket szenvedett. Vádlottak a tárgyalás során tagadták a bűncselekményt. Ezzel szemben a tanúk bebizonyították a vád valóságát, egyedül Pap Flórián ellen nem merült fel terhelő adat és így őt felmentették. A bíróság Vargát 2 hónapi fogságra és 30 korona pénzbüntetésre, Szarvast és Kádárt pedig egyenként 3—3 havi fogságra és 40—40 korona pénzbüntetésre ítélte el, ami ellen mindhárman fellebezték.

— **Szégyenparagrafusból alapítvány.** A választásra vonatkozó legújabb törvénynek van egy paragrafusa, amely Csongrád-városára hozta a legnagyobb szegényt. Tudnivaló, hogy az arcbőrök sem egyformák azonban, s egy olyan indítványt tett fel valaki a közgyűlésen, melyszerint ebből az országos szegényből tegyünk alapítványt. Hát a közgyűlési határozat ott fekszik most az országház asztalán s nevet rajta az egész világ — azon csudálkozyán, hogy mikép juthatott eszébe a közgyűlésnek ebből az eltitkolni, elfeledtetni való bűncselekményből, szegényből — örök időre való alapítványt csinálni! Ha azt kérték volna a csongrádiak — hogy egyszerűen ajándékozzák oda nekik a képviselői napidíjakat, mert 100 percentes pótdadjuk van — egyszerűen odaadták volna nekik: így azonban kinevetik a csongrádi városatyákat.

— **A járdák életveszélyessége.** A csongrádi sötétség folytán nálunk meglehetősen életveszélyes vállalkozás esténkint, az utcán kárni, sáros időben. A járási főszolgabíró úr rendelete ezen az állapoton némileg segített az által, hogy a keskeny árok-hidlasok fölött korlátokat csináltatott. Most már majdnem az egész városban korlátok-

kal vannak ellátva az életveszélyes átjárók — meg a nem életveszélyesek is... Csak épen a hatóság közelében levő épület környékén, a Pannonia vendéglő hátsómegetti mély árok fölött elvezető keskeny járda szélén nincs gondoskodva korlátról, pedig épen ott esik el a legtöbb ember.

— **A közös fogdák.** Ausztria-Magyarország közös ügyeit nem tartja helyénvaló állapotnak Csongrád községe, s különösen a legutóbbi népgyűlésen tiltakoztak ellene. No lám, pedig épen a közös ügyek mintájára szervezett a község egy dutyit a csirkefogók számára olyformán, hogy a külön női és külön férfi börtönök helyett együvé dugják a férfiakat és nőket, ami annyira ocsmány dolog, hogy maguk a csirkefogók is megbotránkoznak néha rajta — mikor nem valami kedvükre való személyt csuknak be hozzájuk. De az ezerekbe kerülő átalakítások mellett nincs senkinek gondja erre. De még a rendőri őrszoba is csupa poloska muzeum. A községnek mind a két orvosát felkérjük — ha már a gazdasági tanácsnok elmulasztotta e tárgyban jelentést tenni, hogy ne hagyják szó nélkül ezt a szégyenletes, gyalázatos nembánomságot. Vagy talán azt tartja az előljáróság is — hogy boldogok a lelki szegények, akik se látnak, se hallanak.

— **Képezdészek nálunk.** A kiskunfélegyházi áll. tanítóképző intézet növendékei tanáraik vezetése alatt, tanulmányi kirándulásra f. hó 29-én városunkba érkeztek. Megtekintették a sip-utcai iskolát, a kül-térít, ahol meghallgatták Pilát Anna tanító nő phonomimikai előadását, mely módszer nem tudni mi okból, a képzőben még eddig sem mutatták be nekik. A Tisza és a tiszai hid megtekintése után a polgári fiúiskola szép berendezésű muzeumát nézték meg, majd a gazdasági telepről a népkertbe mentek pihenésre. Másnap reggel a tiszai vashid megtekintésére rándultak ki. A vendégeket a csongrádi tanítótság a legnagyobb előzékenységgel s hagyományos vendégszeretettel fogadta.

— **Vademberek.** Ausztráliában már a vademberek, a pápuák kiveszőben vannak — azonban Csongrádon még nagy számban találhatunk olyan vásott kölyköket, akik az eleven fákat nyúzzák, az utcákon, tereken levő szép fiatal fákat kitordelek. Egyik fanyúzó kölyök a népkert legszebb fácskáinak kérgét hasította fel, s K. E. betüket, nevének kezdő betűit be is vészte a fába. Az ilyen kölyköket, ha tetten éri valaki — jelentse fel és irgamtalanul meg kellene büntetni. Ép így az éneklő madarak tojásainak és fészkeinek pusztítóit is kegyetlenül kellene megbüntetni, s az iskolában is megfenyíteni. A vadász-társulat a múlt héten fel is jelentette Donka Pistát és Gulyás Janit, akik az erdőben a madarak fészkeit lopták meg.

— **Libasorban.** Ha sáros időben a templomból kijövő óriási nagy közönséget nézzük: két dolog szemünkbe tűnik. Egyik az — hogy ez a rengeteg ember 3 kis kapun alig bír kijönni, s ha kint van az utcán — kénytelen libasorban máskálni a Templom-utcát, az Uri-utcát és Csemegi Károly-utcát keresztező járdaburkolaton, mert a burkolat alig egy méter széles. Az új plébános úr szíves figyelmébe ajánljuk mind a két kérdést — azzal a reménnyel, hogy egy előterjesztéssel fog fordulni a közgyűléshez, segitendő e mizériákon, hiszen hivesi életbiztonságáról van szó. Is-tenem! mi lenne, ha egy szerencsétlenség fordulna elő a templomban, amelyből mindenki kifelé törekednék, tódulna a 3 szűk kijáráthoz, amelyen rendes körülmények közt is alig bír kimenekülni a beszorult tömeg!

— **A népkert és a népzene.** Van Csongrád-városának egy szép kertje: a népkert, amelyet hétköznapokon az uri osztály, vasárnap és ünnep alkalmával a gazdanép leányai, asszonyai és ifjai keresnek fel tarka vegyületben, nagy sokaságban, hogy egy kis zenét hallgassanak és sétálgassa-

nak. Hát a népkert és népzene így nagyon is közel atyafiságban volnának egymással. Ugy is volt ez eddig, s hetenként háromszor az első banda itt muzsikált. Nem is volt semmi baj mindaddig az ideig, amíg a jelenlegi bérlő nem látta jónak acetilen világítással ellátni a kertet és azt jókarba helyezni, gondozni, csinósítani, mert ezen idő óta a népkert és népzene közötti atyafiság felbomlott. A cigányok feltűnő módon mellőzik a népkertet, a nép odasiető közönségét. Hej nem jól van ez így — nem jó olyan félvállról lenézni a népre, a közönségre, mert mégis csak egymással atyafiságban vannak a nép, a népkert és a népzene, s ha fennhordja az orrát az első zenekar: nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a télen visszakapják a tromfot a bálozó ifjúságtól. Nem kell ám magukra haragítani a szépleányokat — akik már most is úgy beszélnek, hogy nem fogják elfelejteni — miképp a nyáron mintegy tüntetészerűen elkerülte az első zenekar őket, a népkert sétáló közönségét!

— **A községi bíró lemondása.** Csongrád község jelenlegi bírója Nagypál Imre tegnap állásáról lemondott. Lemondását túlhalmozott elfoglaltságával indokolta meg. Mi most is Csejthey Lajos gyógyszerészt tartjuk a legalkalmasabbnak erre az állásra, már csak azért is, mert ha a város a belügyminiszter utasítására arra gondolna, hogy gyámhatósággal lássa el az előjáróságot, akkor legalább lenne arra való bíró, aki képes lenne az elnöki teendőket teljesíteni. Ezidőszent nem is lesz ellenjelöltje Csejthey Lajosnak.

— **A régi szinkőr és régi népkert.** Hogy mily jövedelem forrása lehetne a népkert a városnak — azt csak azok tudhatják, akik a régi bérletre visszagon-dolnak, s összehasonlításokat tesznek más városok hasonló bérleteivel. Szelhoffer 20 frtot, Szilber 28 frtot, Kunst 25 frtot, Szilávik 280 frtot fizetett, Neuschwender (csupa tót, német nevekl) 450 frtot fizet évenként a kert bérletéért: holott igazán alig van benne valamire való felszer, s egy rozoga csárda is külön helyiséggel bír, mint az a putri, amelyben a korcsma van. Hát csak egy kis gondozással is lehetne ebből kitűnő jövedelmi forrást csinálni a városnak.

— **Ipartestületi tagdíj hátralékok.** Most, hogy az adó-végrehajtások szünetelnek, a község a saját adósaitól legalább behajthatná a régi hátralékokat. Az ipartestületnek például több mint 800 korona hátralékkal adósok a tagok, de nem szorítja az előjáróság. Hiszen a végrehajtók maguk is mind hátralékban vannak! Az ipartestület most azon töri a fejét, hogy végre megteszi a feljelentést ellenük.

— **Színház átalakítása.** A színházi bizottság, amely Tasnády Antal főszolgabíró kezdeményezésére alakult meg városunkban, valóban érdemes munkát teljesített. F. hó 29-én tartott értekezletén elhatározta, miszerint a közgyűlést arra fogja kérni, hogy alakítsa át a dűledező épületet az e célra elkészített terv és költségvetés alapján, annál inkább, mivel az 1876. évi XIV. t.-c. 11. §-a alapján a főszolgabírói felettes hatóság rendelkezése az vagy lebontandó, vagy záros határidő alatt átalakítandó, s ha ezt nem teljesítene a község, úgy az 1779. évi XL. t.-c. 117. §-a alapján ellene büntető eljárás és kártérítési perek indíthatók az érdekelt bérlő és szinigazgató részéről. Az átalakítás most nem fog sokba kerülni, s ez az összeg — (800 frt.) sem fogja terhelni a községet, mert a vidéki színészet országos segély alapján évi 300 frtot már az idénre megígért gr. Festetics Andor országos színészeti felügyelő, s jövő évtől kezdve évi 500 frt segélyt kapunk. Tehát ebből az évi segélyből három évi részletben lehetséges lesz fedezni az átalakítás költségeit. Ha 20 páholyt csinálnak a szinkőr részére, abban az esetben olcsóbb lesz minden belépti jegy, a családok pedig 2 frtot kaphatnak egy 5—6 személyre szóló páholyt, holott ma 5—6 frtba kerülné a jegy ára.

— **Csalánytermelés.** A csongrádi előjáróság megbízásából a községi faiskola kezelője oly sikerülten alakította át a szemétdombjairól hirhadt hátulso udvart, hogy most a parkirozott, beültetett területen gyönyörűen diszlik a csalány. E lélek-emelő látványban a gazdasági tanácsnok és az előjáróság többi tagjai naponként huzamosabb időig gyönyörködnek — ahe-lyett, hogy azt onnét eltávolítani akarnák.

Bizonyosan arra várnak, hogy erre vegye utját majd Darányi miniszter is, akinek alkalmá lesz így gyönyörködni szintén abban, hogy van egy község, amely hivatalból termeli a csalányt és a jobboldali udvarban a szerbtövist.

— **Jószágtenyésztők figyelmébe.** A csongrádvármegyei gazdasági egyesület által pünkösöd második napján, vagyis június 1-én délelőtt 9 órakor, a külső vásártéri cédulaház mellett e célra kijelölt területen tartandó borjú- és sertés-díjazásra, melyen 1—2 és 3 éves üszőborjúk és egy évesnél idősebb kocák lesznek díjazva, felhívjuk a jószágtartó gazdaközönség figyelmét azzal, hogy a versenyre, az erre kitűzött nap reggeli 8 órájáig jelenthetnek be jószágot a gazdasági egyesület titkári hivatalában.

— **Vásárok.** Hódmezővásárhelyen az idei tavaszi országos vásár június 6—7 és 8-ik napjain lesz. A vásár első napján lesz a jószágvásár, melyre azonban sertések — a sertésvész miatt — nem hajthatók fel. Kistelek községnak megengedte a kereskedelemügyi miniszter, hogy elmaradt vásárja helyett ma, basított körmű állatokra pótvásárt tarthasson.

— **Megszűnt jószágveszedelem.** Sövényháza községben a száj és körömfájás, Szegeden a sertésvész, hatósági értesítés szerint, megszűnt. A nevezett község és város határát tehát feloldották a hatósági zár alól.

— **Forint és korona.** Sehogyse akar átmenni a koronába való számítás a közönség vérébe. Ha az előzékeny kereskedő vagy iparos megmondja valaminek az árát koronákban, sokan ezt csak úgy értik meg, ha előbb elgondolkoznak és utánszámítják, hogy ugyan hány forint és krajcár az? Az öregek meg egyáltalán nem igen tudnak koronában számítani. Pedig immár körülbelül három esztendeje, hogy a koronába való számítást behozták az államhivatalokba. Most aztán olyan rendeletet bocsátottak ki, hogy az állami pénztárak és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok minden erejükkel igyekezzenek odahatni, hogy az állami pénztárak és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok minden erejükkel igyekezzenek odahatni, hogy a közönséget is rászoktassák a koronában való számításra. De ennek valószínűleg csak úgy lesz foganatja, ha végre az ezüst forintosokat és a két filléreseket is, melyeket rendszerint ma is csak egy krajcárnak számítanak, teljesen kivonják a forgalomból.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden június hó 7-én d. e. 9 órakor a városi új vízműtelep-nél fognak megtartatni. Vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. kerületi ipar-felügyelőséghez (Szilágyi-utca 1. szám) küldendőek.**

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferenc József keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

Vörösmarty-Album. Kulturmissziót teljesít a «Pesti Napló» mikor minden esztendőben, diszes, ingyenes ajándékokban közelebb hozza, a nagy közönség szívéhez a nagy, örökbecsű irodalmi és művészi alkotásokat és azzal, hogy megösmerteti, egyuttal meg is szeretteteti a művészetet. Ev-év után gyönyörű művészi ajándékokkal, ritka dízsművekkel lepi meg karácsonyra

olvasóit a «Pesti Napló», ez a szó legnemesebb értelmében független, szabadelvű és szókimondó lap és most Vörösmarty-nak, a Szózat és a Vén cigány őserű költőjének életrajzával egyben legkiválóbb alkotásait (Szózat, Szép Ilonka, Csongor és Tünde és számos más) foglalja diszes albumba és adja karácsonyra ajándékol. A Vörösmarty-Album a Zichy Mihály-Album alakjában és nagyságában készül és e tartalmas diszkönyvet 20 nagy, több színben nyomott műmelléklet, továbbá 40—50 szövegkép fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karácsonyi ajándékol megkapja a «Pesti Napló» minden állandó előfizetője és díjtalanul megkapja mindama új előfizetője, aki egész éven át fél- vagy negyedévenként vagy havonként, de megszakítás nélkül fizet elő a «Pesti Napló»-ra.

KÖZGAZDASÁG.

Tormatermesztés Oberfrankenben.

«Möller's Deutsche Gärtner-Zeitung»-ban *Kindshaven* érdekesen ismerteti az oberfrankeni tormatermesztést, amely tanulmányos közleményből adjuk a következőket:

Ha az utas a Bamberg-Nürnberg vasúti vonalon halad, keresztül megy a tormájáról világhírűvé vált *Baiersdorf-on*, melynek sík, nyirkos talajában az egész *Regnitz* völgyében beláthatatlan területeken régi idők óta természetesen tormaát. A terület nagysága 15837 bajor Tagwerk, — vagyis 539,5 hektár, — ami területmértékünk szerint tehát kerekszámában 936,5 khold. Az évi termelés átlagban 50,000 q. mintegy 1/2 millió márká, vagyis 600,000 korona értékben. Egy «Tagwerk»-en = 1/3 hektáron 6—7000 szál tormagyökér szedhető. A termesztett torma legnagyobb részben a *Magyar-Osztrák monarchiában* talál elhelyezést, — ahová Baiersdorfból a Ludwigs-Duna—Maina csatornán hajóval és Regensburgon át vasutal szállítatják. Kisebb mennyiségek azonban eljutnak Hollandiába, Svájcba és Párisba is.

A torma 1.30 m. magas, 1.20 m. széles, erős dongájú hordókban szállítják, amelyekbe körülbelül 1000-szál torma tesznek. Az árak a minőség szerint 10—16 márká közötti ingadoznak q-ként, amihez a hordóért és csomagolásért még külön 6.30 márkát számítanak. Természetes, hogy az árak alakulására nagy befolyással van a régi készletek nagysága.

A tormatermesztés bizonyos gondosságot kíván, miert is az istállótrágyával bőven meghordott földet *bogárhátra* szántják. Ültetésre az előző őszi szedéskor a földben hagyott *talpgyökereket* használják fel, melyeket március utólján szednek ki és az ujjnyi vastagságú, 30—40 cm. hosszúságú *dugványokat* addig, a mig nem hajtának, nyirkos homok közé vermelve tartják el. Ilyeneket rendszeren 100 darabonként egy márkáért elis adnak, amennyiben többnyire feles számban vannak és így ezzel is emelik jövedelmüket.

A torma-dugványok elrakásához 50 cm. hosszú, megfelelő vastagságú és az egyik végén kampósan meghajlitott, *torma-dugattót* vagy *füröt* használnak. A sorok egymástól 40—45, a tövek pedig 20—25 cm. távolságba esnek. Elrakás előtt az egyes dugványokat vékonyabb végüknél a balkéz három ujja közé fogják, a jobbkezzel pedig ledörzsölik az egész szálróit a fejlődő hajsza vagy oldal gyökereket; e mivelethez gyakran pokrócdarabot is használnak. A dugattóval ferdeirányú lyukat fúrnak és a torma-dugványt felső végén megfogva, úgy helyezik a lyukba, hogy az 3—4 cm-terrel a földszine alatt álljon, mire a földet hozzászorítják és ezzel a munkálat egyelőre be van fejezve. Rövid idő múltán a megfogamzott dugvány több hajtást vagy *fejlet* fejleszt, mire mellőle a földet óvatosan elhúzzák és a legerősebbet meghagyva, a többit töben lemetszik és a földet újra visszahelyezik. Egyszeri gondos kapálással a gyomokat kiirtják és a talajt megporhanyítják. Június végétől július derekáig az összes tor-

matőveket egyik borús napon kinyitják, mely munkánál arra különösen is vigyáznak, hogy a talpgyökerek meg ne sérüljenek; pusztá kézzel, vagy pokróc darabbal a hajsza- vagy oldal-gyökerek sűrűben jelentkeznek, 4 hét után másodszor végzendő.

Augusztus végétől szeptember közepéig a mi nádvágóinkhoz hasonló eszközzel megkezdik a tormatővek szedését, mely célból a tőveket kinyitják, a talpgyökerek kezdeténél a tövet lemetszik és kiemelik. A talpgyökerek azonban a következő tavaszig helyükön maradnak, amennyiben így telelnek át a legjobban.

Látjuk tehát az előadottakból, hogy az oberfrankeni tormatermesztés első sorban is erőteljes nyirkos talajának és csak másodsorban a művelésnek köszöni — aránylag — nagy jövedelmét és keresettségét; mert ez utóbbi t. i. a művelési mód, több tekintetben még javításra szorul. Azt is látjuk azonban, hogy sem nálunk, sem Ausztriában a tormatermesztés nincsen mindezeideig annyira felkarolva, hogy legalább saját szükségletünket magunk tudnók fedezni, hanem azért is a külföldnek vagyunk kénytelenek adózni, ami annál szomorúbb jelenség; mert hisz folyton halljuk hangoztatni, hogy mi «nyerstermelő» ország vagyunk és ime még e téren is idegenekre szorulunk. Pedig ismeretes, hogy nálunk sok helyen még az elvadult torma is kiváló minőségűvé fejlődik. (Mint főleg Csongrád és Szentés közt a Tisza-parti részeken. Szerk.) Ilyen helyeken okszerű művelés mellett olyan torma volna természetű, amely bármelyik hasonló külföldi természetvénnyel felvehetné a versenyt, sőt azt le is verhetné; mert szűzföldbe kerülve összes jó tulajdonságait hatványozott mértékben kifejleszthetné. E mellett biztosabb nagyobb és állandóbb jövedelmet szolgáltatna, mint a mostani termények, amennyiben a tormanak az utófagyok kevésbé ártanak és a szárazságot is tudvalevőleg hosszú ideig képes eltűrni.

Sikabonyi.

Anyakönyvi bejegyzések

1903. május 23-tól 30-ig.

Születések:

Pápai István, Hajdú Anna, Szabados Ferenc, Forgó fiú, Varga Ágnes, Gulyás Antal, Kádár Margit, Csépe János, Forgó Julianna, Bodor Mária, Túri Ferenc, Magdics Erzsébet, Német Piroska, Kollát Lukács Ferenc, Viglási István.

Eljegyzések:

Nagy Mihály Farkas Máriával Fehér Imre Varga Máriával, Siha József Kaciba Juliannával.

Házasságkötések:

Benedek Mátyás Sipos Franciskával, Fekete Mihály Nagyistók Veronikával, Benedek József Majorcsik Johannával, Szántó Noé Oroszi Annával, Lackó Rókus Udvari Annával, Dragon Sándor Szemerédi Máriával.

Halálozások:

Kollát Magdolna 3 napos görcsök, Gálfi Imre 83 éves aggkór, Kádár Sándor 35 éves tüdőgümőkór, Forgó fiú halva született, Sütő Pál 22 éves tüdőgümőkór, Kálai Béla 14 hónapos görcsök, Lulecki Mária 20 hónapos bélhurut, Deli István 9 hónapos tüdőgyulladás, Kallai Anna 14 éves vesegyulladás, Szepesi József 27 napos vesegyulladás.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Tánciskola

megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. évi június hó 16-dikától kezdve a Központi szálloda tánctermében zártkörű tánciskolát nyitok, amely alkalomra a tisztelt szülők és tánc kedvelők szíves pártfogását kérem.

Tandij zenedijjal együtt 8 forint (16 korona). Kis vizsga 1 korona, nagy vizsga 2 korona.

Növendékek felvétetnek a kezdő órákban délután 5—7-ig, este 8—10-ig tartó órákban és Weisz Márk könyvkereskedésében.

A legújabb táncok: gávot-mignon, kákevalk, palotás, négy féle boston keringő.

Teljes tisztelettel

Mészáros Illés

okleveles tánc tanító, Temesvárról.

Igazán!

"Profurbin"

segít
nagyszerűen
utolérhetetlenül
rovar irtá-
són.

Kapható Csongrádon:

Bagossy József, Váradi Jakab urak üzleteiben és a Csongrádi Fogyasztási Szövetkezetben.

Szentésen:

Schultz István, Dobray Sándor, Eisler Lajos, Horváth J. és Társa, Ifj. Kovács Sándor és Szépe Károly üzleteiben.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárak Budapest 83. sz. által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

2 1/2 és 3 1/2 lóerőig szalmakaszalók, konkolyozók, kaszáló- és trébbi járgány-összpörgők, lóharc-és-pók tisztító-rosták, aratógépek, szénagyártók, boronák

Locomobil és gőcséplőgép-készletek

Columbia-Drill

legjobb sorvetőgépek, szesekavágók, répvágók, kukortozó-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytelmes acél-ekék.

3- és 3-vezeték és minden egyéb gazdasági gépek.

Készletek drágábbak, mint másoké, de a munkát gyorsabban végzik.

Lincolni törzsvárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára

●●●●●●●●●●

Hirdetések

jutányosan felvételnek

lapunk kiadóhivatalában.

●●●●●●●●●●

VÖRÖSMARTY ALBUM

INGYEN!

A Pesti Napló, amely eddig az *Ember tragédiáját*, *Arany János balladait* Zichy Mihály illusztrációival, Katona Lőszel *Bánk bánját*, a *Himfy-Albumot*, a *Költők-Albumát*, tavaly a remek kivitelű *Zichy-Albumot*, stb. adta olvasóinak a könyvpiacra általános feltűnést keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait felülmúló fénytel és pompával, a *Vörösmarty Mihály-Albumot* fogja olvasóinak karácsonyi ajándékkul adni.

A *Vörösmarty-Album*, a Zichy-Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvart alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő életrajzát, *Csongor és Tündét*, *Vörösmarty* kedves drámai költeményét, a *Szózatot*, a *Vén cigányt*, *Szép Ilonkát* és *Vörösmarty* legkiválóbb költői alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival. 20 műmellékletben és számos szövegbe nyomott képpel és illusztrációival, a valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, amilyen eddig alig jelent meg magyar díszműben. A *Vörösmarty-Albumot* megszerezhetik mindazok, akik a Pesti Naplóra, amely a legrégibb, legígéretlenebb és egyike a legelterjedtebb politikai napilapoknak, egy évre előfizetnek.

Akik most lépnek az előfizetők sorába és akár havonta is, de állandóan, legalább egy évig előfizetők maradnak, szintén megkapják a *Vörösmarty-Albumot*. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy akik a Zichy-Albumot az 1903. évre való előfizetés alapján tehát 1903. évi ajándékkul kapták, azok a *Vörösmarty-Albumot* csak úgy kapják meg, ha újra egész évre előfizetnek.

A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor.; félévre 14 kor.; negyedévre 7 kor.; egy hónapra 2 kor. 40 fillér. Szerkesztősége és kiadóhivatala: **Budapest, VI., Andrásy-ut 27. szám alatt van.**

Nines többé tyükszem!

Ha tyükszemétől akar megszabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és bizonyítottan ható

Denzinger-féle

„Viktória” tyükszem kenőcsccsel

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyükszemét is eltávolítja.

Egy tégely ára 1 korona 30 fillér. 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló:

Denzinger Ádám,

Ujvidék Duna-utca 17. szám.

Ne vegyen senki
HANGSZERT,
mig

Reményi Mihály
mű-hangszerész

legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44 l. sz.

Jörgő János

órák: gyári raktár: Wien III. Rennweg Nr. 75 B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan bizalmas, részletesen kizárva.

Órajavítási műhely.

Mindenmemű zsel-óra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességét vállalok. Kivonatot a nagy árjegyzékéből:

7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapacóra

nikkelokban 36 óra járassal Ft 2.30

8039 sz. valódi ezüst pancéllánc 15 gr. 1.—

7858 sz. ezüst remontőr dupla fedélű 5.—

8989 sz. ingóra ütőművel, 2 súlyal 11.50

130 cm. magas 11.50

7939 sz. jó ebresztő óra 1.20

Szíveskedjék nevére és házszámomra

75 B pontosan figyelni.

Schottola Ernő

a gumigyártás

meghonosítója.

Budapest, Andrásy-ut 2.

A szőlőbeni tavaszi munkálatoknál legfontosabb két eszköz, u. m. szőlőmetsző ollók és ojtókések egymegbizhatóbb bevasárlási forrása.

Szőlőmetsző ollók kaphatók egészen öntött acélból *jótállás mellett.*

Szőlőojtókések legfinomabb svingeni gyártmány, *drezdai modell* szerint, *jótállással.*

„Duplex” gumí ojtószalag a legmegbizhatóbb kötőszerszám- és zöldhajtáshoz, gyári árban.

Kimerítő képes árjegyzék ingyen és bérmentve — küldetik meg. —

U r a k f i g y e l e m ! !

Az Első Budapesti Mértékutáni Szabóság Budapesten, VII., Csömöri-út II.

15 és 18 forintért

készít remek szabással és szakértelmű kidolgozással divatos férfi öltönyöket finom gyapjú szövetből.

Minták és mérték utasítás küldése ingyen. Ha az ország bármely részében egy helységben 3 megrendelés biztosítva van, értesítésre oda küldjük utazó szabásunkat gazdag mintáinkkal. A t. megrendelő semminemű költséggel nem lesz megterhelve, mert utazó szabásaink évi vasúti bérletjeggyel vannak ellátva.

Szíves megkereséseket kér

az Első Budapesti Mértékutáni Szabóság, Budapest, VII., Csömöri-út II.

Klein Adolf főszabász.

A párisi világiállításon „Grand Prix” a legnagyobb kitüntetés.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körut 32. szám.

Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzeséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű Compound-lokomobiljait és végre

„**Millennium**” legujabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto-aratógépeit, továbbá

acélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselő: Márkus József, Orosháza.